

اصلاح زبان خود صمیمانه کوشش می‌کند اما این کوشش بدون همکاری و هماهنگی مؤسسات دیگر (مطبوعات، خبرگزاری، سینما...) به نتیجه مطلوب نمی‌رسد، لذا امید می‌رود که امثال این سمینار در آینده عامتر و فراگیر باشد.

خط‌مشی سیاست فرهنگی کشور

شورای عالی انقلاب فرهنگی به منظور اجرای اصول سیاست فرهنگی کشور خط‌مشی فرهنگی کشور را تدوین و تصویب کرد. در این خط‌مشی اولویتهای سیاست فرهنگی به این شرح تعیین شده است: اولویت دادن به کودکان و نوجوانان و جوانان در داخل کشور، و کشورهای اسلامی و مجامع اسلامی و ایرانیان در خارج؛ اهتمام در جهت کشف استعدادها... و تربیت نیروی انسانی؛ حمایت مادی و معنوی از مراکز فعالیتهای فرهنگی و هنری و تأمین اجتماعی در باب فرهنگ و هنر؛ اعتلای مقام زنان، ایجاد زمینه‌های مناسب جهت بهره‌گیری مطلوب و متعادل فرهنگی و هنری از اوقات فراغت؛ افزایش ظرفیت مراکز فرهنگی؛ تشویق سرمایه‌گذاری و مشارکت مردم؛ سازمان‌دهی بازار و ترویج محصولات فرهنگی و هنری...

علاوه بر این مواردی نیز برای تشویق امر پژوهش و توسعه مراکز پژوهشی و تقویت آنها و نیز توسعه و تقویت کرسیهای زبان و ادبیات فارسی در داخل و خارج از کشور و همچنین تقویت فرهنگستان پیش‌بینی شده است.

اجلاس خبرگزاریهای غیرمتعهد در تهران

در مراسم افتتاحیه اجلاس شش روزه ششمین «کنفرانس ائتلاف خبرگزاریهای کشورهای جنبش عدم‌تعهد» که در هفته آخر خرداد در تهران برگزار شد، آقای هاشمی رفسنجانی، رئیس‌جمهوری اسلامی ایران، ضمن پیام خود برای نکتۀ تأکید کرد که «در روند جاری تحولات جهان معاصر دستیابی به اطلاعات یکی از نیازهای اساسی جوامع بشری است و انسان معاصر نمی‌تواند خود را از اخبار دنیایی که او را احاطه کرده است، بی‌نیاز بداند... اما قدرتهای جهانی در یک جریان نابرابر تبادل اطلاعاتی و فرهنگی با تکیه بر امکانات مادی و تکنولوژی برتر خود، تخریب فرهنگی و ارائه تصویری نادرست از کشورهای جهان سوم را دامن زده‌اند... لذا ایجاد یک جریان متوازن اطلاعات در میان کشورهای عضو جنبش عدم‌تعهد علاوه بر کاهش وابستگی به رسانه‌های جمعی انحصاری غرب، در جهت توسعه تفاهم متقابل و تقویت همبستگی کشورهای عضو جنبش تأثیر مثبت برجای خواهد نهاد».

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی هم ضمن سخنان خود گفت: «پایه اقتدار در دنیای امروز چیزی جز آگاهی و اطلاعات نیست و توان سیاسی، نظامی و اقتصادی در روزگار ما معلول آگاهیهای یک ملت، و توانی است که در سایه این آگاهی برای به کارگیری امکانات و خلق زمینه‌های تازه به دست می‌آورد... و ائتلاف خبرگزاریهای عضو جنبش عدم‌تعهد باید بتواند به صورت یک سازمان قوی از تباطوی برای جریان آزاد، مطمئن، مستقیم و سریع اطلاعات و اخبار بین این کشورها عمل کند».

در ایران، در جهان

● ایران

زبان فارسی در صدا و سیما

صدا و سیما جمهوری اسلامی در اواخر خردادماه سمینار سه‌روزه‌ای برای بررسی وضع زبان فارسی در رادیو و تلویزیون برگزار کرد. در مراسم افتتاح این سمینار آقای هاشمی رفسنجانی، رئیس‌جمهوری گفتند: «ما امروز نباید به زبان فارسی مثل یک زبان معمولی منطقه‌ای فکر کنیم زیرا که زبانی که با محتوایی به وسعت دنیا با مجامع علمی و اخلاقی و هنری پیام مبادله می‌کند قطعاً باید نیرومند باشد و زبانی که اکنون در اختیار ماست توان این رسالت را دارد... زبان فارسی برای ما خیلی عزیز و شریف است... و پس از ایمان و عقیده، زبان مهم‌ترین وسیله انسجام، وحدت، همکاری و ایجاد ارتباط با گذشته است... ما باید زبان خود را از آلودگیها حفظ کنیم تا نسلهای آینده از ذخایر علمی، ادبی و تاریخی خود محروم نمانند... ما باید برای رشد این موجود زنده و بالنده تلاش کنیم. زبان نباید هیچ‌وقت متوقف شود و هر روز باید مفاهیم عالی در قالب مناسبی از کلمات و حرفها و تنظیم جمله‌های زیبا بیان شود تا به یک زبان نیرومند و ادبیات قابل قبول برسیم...»

در پایان سه روز سخنرانی اساتید (در صحیها) و جلسات بحث و گفت و گو (در بعد از ظهرها)، با توجه به اینکه مشکلات زبان فارسی مختص صدا و سیما نیست و مشکل سایر رسانه‌های گروهی نیز هست توصیه شد که:

- در برنامه‌های صدا و سیما که جنبه هنری ندارند از زبان معیار استفاده شود.
- در هر یک از برنامه‌ها به اقتضای خصلت برنامه، یکی از شقوق زبان معیار به کار رود.
- زبان برنامه‌ها ساده و عاری از واژه‌ها و تعبیرهای مهجور باشد. علاوه بر اینها با تأکید بر اینکه «معیارسازی» زبان بر عهده فرهنگستان زبان و ادب ایران است، پیشنهاد شد که:
- همه برنامه‌های صدا و سیما حتی الامکان از صافی ویرایش بگذرد، و در برنامه‌های سراسری از جمله اخبار، زبان شکسته به کار نرود مگر در برنامه‌های زنده.
- برنامه‌نویسان، ویراستاران و مجریان، دوره‌های آموزشی ضمن خدمت ببینند و امتحان بدهند.
- «نظام بازشنوایی پیش از بخش» برای واریسی زبان برقرار شود. چنانکه در «بخش اخبار» شماره پیش گفته شد صدا و سیما برای

اول تا سوم جوایزی اهدا گردید. ۲۶ دانشگاه و مجتمع آموزش عالی در این فعالیت علمی شرکت کرده بودند.

بهترین مؤلفان و مترجمان زن در ایران

دانشگاه الزهرا در چند ماه گذشته دست به ابتکار جالبی زده بود که نتیجه آن در اوایل تیرماه به صورت معرفی بهترین مؤلفان و مترجمان زن در ایران اعلام شد.

معیار انتخاب این زنان کارهایی بوده است که در دوره انقلاب اسلامی یعنی در فاصله ۱۳۵۸ تا ۱۳۷۰ انجام داده‌اند. از میان ۱۲۰۰ عنوان کتاب که در طی این دوره به وسیله زنان دانشمند ایرانی تألیف یا ترجمه شده است، ۹۵ عنوان کتاب در رشته‌های کتابداری، علوم اجتماعی، دین، زبان، علوم خالص، علوم عملی، ادبیات، تاریخ، جغرافیا و هنر به عنوان بهترین کتابها برگزیده شدند که به برخی از آنها جایزه تعلق گرفت و برخی دیگر مورد تشویق قرار گرفتند.

گفتنی است که از میان ۹۵ عنوان کتاب که برنده جایزه شده یا مورد تشویق قرار گرفته است نزدیک به بیست عنوان در مرکز نشر دانشگاهی چاپ و منتشر شده است.

صاحب نظران، مراسم انتخاب بهترین مؤلف و مترجم زن را در بعد از انقلاب «جدی‌ترین برنامه، که در آن به نقش زن در ابعاد علمی» عنایت شده است، توصیف کرده‌اند.

کنگره بزرگداشت بانو نصرت امین

بانو نصرت امین، معروف به «بانوی ایرانی»، از علمای برجسته عالم تشیع بود که کتابهایی در معارف اسلامی تألیف کرد و آثار خیر بسیار از خود به یادگار گذاشت، از جمله تأسیس حوزه علمیّه زنان در اصفهان و تأسیس يك دبیرستان دخترانه اسلامی. خانم امین که به «بانوی مجتهد» معروف بود از چند تن از مراجع تقلید اجازه اجتهاد کسب کرده بود و خود صاحب اجازه بود. وی در ۱۲۶۵ هـ. ش در اصفهان متولد شد و در ۱۳۶۲ در ۹۷ سالگی بدرود حیات گفت. مرکز مطالعات و تحقیقات فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به منظور بزرگداشت آن بانوی عالم در خرداد امسال مراسم یادبودی در اصفهان برگزار کرد که جمعی از استادان در آن شرکت کردند و درباره ابعاد مختلف شخصیت او صحبت کردند.

نحوه تأسیس انجمنهای علمی، ادبی و هنری

آیین نامه نحوه تأسیس و فعالیت انجمنهای علمی، ادبی و هنری به تصویب و امضای وزیران فرهنگ و ارشاد اسلامی، فرهنگ و آموزش عالی، و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی رسید. بر اساس این آیین نامه رسیدگی به امور انجمنهای علمی غیر پزشکی در حیطه اختیارات وزارت فرهنگ و آموزش عالی و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است. برای تأسیس انجمن باید هیأت مؤسس (حداقل مرکب از سه نفر) درخواست خود را همراه با اساسنامه آن به کمیسیون مربوطه ارائه کند. در صورتی که با تأسیس انجمن موافقت شود، اعتبار پروانه آن چهار سال است و ادامه فعالیت آن منوط به تمدید پروانه است.

فدریکو مایور، مدیرکل یونسکو هم در پیامی خطاب به کنفرانس خاطر نشان کرد که یونسکو، توسعه رسانه‌ها در جهان را در جهت پیشبرد تفاهم میان ملل و بهبود وضع انتقال متقابل اطلاعات و منطبق با حق آزادی بیان، ضروری می‌داند.

در پایان این اجلاس که با شرکت ۷۳ هیأت خارجی برگزار گردید قطعنامه‌ای انتشار یافت که در آن نگرانی عمیق شرکت کنندگان از آلام و رنجهای فاجعه آمیز انسانی در نقاط مختلف جهان مخصوصاً در یوسنی - هرزه گوین مورد تأکید قرار گرفت.

همچنین مقابله با دسیسه انتشار اطلاعات نادرست و گمراه کننده و نیز با توطئه سکوت رسانه‌های کشورهای بزرگ به عنوان یکی از اهداف عمده «ائتلاف خبرگزاریها» اعلام شد. در قطعنامه آمده است که خبرگزاریهای کشورهای غیرمتعهد علاوه بر پیروی از اهداف اصیل خود، رسالت تاریخی عظیم دیگری دارند که همانا تنویر افکار عمومی کشورهای غیرمتعهد و دیگر کشورهای در حال توسعه است.

نخستین کنفرانس آمار

نخستین کنفرانس آمار ایران در اوایل خردادماه در اصفهان برگزار شد. در این کنفرانس علمی- تخصصی نزدیک به پانصد تن از استادان و دانشجویان ایرانی و چند کارشناس از چند کشور منجمله آمریکا، روسیه و کانادا شرکت کرده بودند.

هدف از تشکیل این کنفرانس آشنا شدن اعضای هیأت‌های علمی و دانشجویان کشور با تحقیقات جهانی در زمینه‌های آمار و پژوهشهای جاری و کارهای اجرایی مؤسسات آماری کشور بود. در کنار سمیناریک کارگاه کاربرد کمپیوتر تشکیل شده بود.

اولین کنفرانس و نمایشگاه بین‌المللی نقشه‌برداری

در اولین کنفرانس بین‌المللی نقشه‌برداری ایران اعلام شد که طرح عظیم تهیه نقشه‌های «کاداستروچی. آی. اس» به تازگی در کشور آغاز شده است و طرح تهیه اولین نقشه‌های يك بیست و پنج هزارم پوششی کشور پایان یافته است.

در این کنفرانس که در محل دانشکده فنی دانشگاه تهران برگزار شد و در روز طول کشید جمعاً ۴۰ مقاله به وسیله محققان داخلی و ۱۷ مقاله به وسیله دانشمندان ایرانی و خارجی از خارج دریافت شد، همچنین ۱۳ تن از برجسته‌ترین دانشمندان نقشه‌برداری جهان (آلمان، آذربایجان، اتریش، اسپانیا، اندونزی، چین، ژاپن، کانادا، سوئد، لهستان و هلند) در این کنفرانس شرکت کرده بودند.

اولین المپیاد دانشگاهی

فرهنگستان علوم جمهوری اسلامی ایران به منظور بالا بردن سطح علمی کشور و پرورش استعدادهای جوانان يك رشته مسابقات علمی (المپیاد) دانشگاهی میان دانشجویان دوره کارشناسی دانشگاههای کشور در رشته‌های ریاضی، زمین‌شناسی، زیست‌شناسی، شیمی و فیزیک برگزار کرد. در پایان این مسابقات که در هفته اول خرداد برگزار شد به برندگان

آموزشی (هنرستان عالی موسیقی، هنرکده تزیینی، دانشکده هنرهای تزیینی، دانشکده هنرهای دراماتیک و دانشگاه فارابی) به وجود آمد و هم اکنون دارای چهار دانشکده سینما و تئاتر، هنرهای تجسمی، هنرهای کاربردی و دانشکده پردیس در اصفهان است.

● شورای گسترش دانشگاههای علوم پزشکی کشور در جلسه‌ای که در تیرماه امسال تشکیل داد با تأسیس چند دانشکده و دوره جدید پزشکی به شرح زیر، موافقت کرد: دانشکده پزشکی گرگان وابسته به دانشگاه مازندران؛ مؤسسه آموزش عالی علوم بهزیستی و توانبخشی وابسته به سازمان بهزیستی کشور؛ دانشکده پزشکی شاهد؛ آموزشکده پیراپزشکی در دانشگاه همدان؛ آموزشکده پیراپزشکی در بابل؛ دوره‌های کاردانی رشته مامایی در یاسوج، خرم‌آباد و کاشان... همچنین عنوان دانشکده علوم پزشکی رفسنجان به دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان تبدیل شد.

● مجتمع دانشگاهی علوم کشاورزی گرگان به سطح یک دانشگاه تخصصی در علوم کشاورزی ارتقاء یافت.

● در جریان اولین کنفرانس آمار ایران که در اوایل خرداد در اصفهان برگزار گردید اعلام شد که دانشگاه اصفهان با مجهز شدن به «سیستم ای میل» به مجامع علمی اروپا می‌پیوندد. سیستم ای میل به وسیله «مرکز فیزیک نظری» در دانشگاه اصفهان به راه افتاده است.

● دوره‌های شبانه دانشگاه علوم پزشکی تبریز با پذیرش ۲۵۰ دانشجو از اوایل خرداد آغاز شد.

نشریه‌های تازه

بازار انتشار نشریه‌های تازه، برعکس بازار کتاب که دچار رکود شده است، همچنان داغ است و در چند ماه اخیر چندین عنوان تازه بر فهرست نسبتاً طولانی نشریه‌های ادواری افزوده شده که بعضی از آنها به دست گزارشگر رسیده است:

● **ایران زمین** «ماهنامه فرهنگی-اجتماعی مرکز تحقیقات و مطالعات ایرانگردی و جهانگردی» که شماره اول آن تاریخ اسفند ۱۳۷۰ را دارد «برای طرح مسائل مربوط به ایرانگردی و جهانگردی و در پیوند با هدفهای قانون توسعه صنعت ایرانگردی و جهانگردی» تدوین و منتشر شده است. در واقع چنانکه در سرمقاله آمده است: «جهانگردی و سیر و سفر فعالیتی است که به لحاظ اثرش بر بخشهای پرورشی و فرهنگی و اجتماعی و اقتصادی برای حیات ملتها ضروری است» و لذا نیاز به تشویق و برنامه‌ریزی دارد، که انتشار این نشریه به همین منظور انجام گرفته است.

شماره اول ایران زمین که حاوی گزارشها و تحقیقاتی درباره نقاط دیدنی و تاریخی ایران است به صورتی نفیس چاپ شده و دارای تصویرهای رنگی زیباست. اما دو عیب کوچک دارد: یکی فنی است که مخصوصاً در صفحه آرای و «تیتربندی» و نیز در تنظیم نقشه‌ها (چنانکه در صفحه ۸ که استان مرکزی به جای استان لرستان مشخص شده است) به چشم می‌خورد و دیگر اینکه این نشریه در ایران به خوبی توزیع نشده و به دست علاقه‌مندان نرسیده است.

بر اساس این آیین‌نامه یک کمیسیون برای دریافت درخواستها و رسیدگی به آنها و همچنین رسیدگی به تخلفات و نظارت بر فعالیتهای انجمنها تشکیل می‌شود.

تقاضاهای مربوط به تأسیس انجمنهای علمی و تخصصی در رشته‌های علوم اجتماعی، علوم انسانی، هنر، زبان و ادبیات، علوم کشاورزی، فنی و مهندسی، دامپزشکی و علوم پایه باید به «دفتر همکاریهای علمی و بین‌المللی» وزارت فرهنگ و آموزش عالی تسلیم گردد.

کنفرانس گرافیک ایران و نمایشگاه دوسالانه

سومین «نمایشگاه دوسالانه» گرافیک ایران که در اواخر اردیبهشت در محل موزه هنرهای معاصر افتتاح شد تا بیست و یکم خردادماه برای دیدار علاقه‌مندان به کار خود ادامه داد.

همزمان با این نمایشگاه کنفرانسی به نام «کنفرانس گرافیک ایران» با شرکت مقامات فرهنگی و علاقه‌مندان به مدت یک هفته برگزار شد که ضمن آن وجوه مختلف هنر گرافیک و تحولات اخیر آن در جهان مورد بررسی قرار گرفت و نیز چند تن از گرافیستها به مشکلات کار مانند کمبود ابزارکار یا گرانی آنها اشاره کردند.

در نمایشگاه دوسالانه امسال ۵۴۷ اثر از ۲۲۷ هنرمند در هشت رشته (پوستر، طرح روی جلد، صفحه‌آرایی، عنوان، تیتراژ فیلم، نشانه‌ها، انواع آگهی، بسته‌بندی و برجسب کالاها) به نمایش گذاشته شده بود. در پایان نمایشگاه به سه اثر برتر در هر رشته جوایزی اهدا شد و نیز مجموعه‌ای حاوی ۳۰۰ اثر چاپ و منتشر می‌شود.

دومین نمایشگاه ایرانگردی

در مراسم افتتاح دومین نمایشگاه ایرانگردی که در محل دایمی نمایشگاههای بین‌المللی تهران برگزار گردید، چشم‌انداز آینده ایرانگردی در نقاط مختلف کشور بسیار درخشان توصیف شد، بویژه که کار احداث صد مهمانخانه درجه یک دیگر با ظرفیت ۱۴ هزار تخت در مناطق مختلف آغاز شده است.

هدف از تشکیل این نمایشگاه که دو هفته ادامه داشت معرفی بخشی از جاذبه‌های فرهنگی و سیاحتی کشور و بالا بردن میزان شناخت مردم نسبت به مناطق مختلف بود. در پایان مراسم دانشجویان ممتاز رشته‌های هتلداری و جهانگردی معرفی شدند.

چند خبر دانشگاهی

● کارهای ساختمانی اولین دانشگاه هنر ایران در شمال عظیمیه کرج با حضور وزیر فرهنگ و آموزش عالی و جمع کثیری از مقامات دانشگاهی و فرهنگی ایران آغاز شد. این دانشگاه قرار است جای «مجتمع دانشگاهی هنر» را بگیرد که پس از انقلاب از ادغام پنج مؤسسه

● فصلنامه علوم/اجتماعی، «نشریه‌ای است علمی-تخصصی که هر سه ماه یک بار منتشر می‌شود» و از انتشارات دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه علامه طباطبایی است. شماره‌های اول و دوم این نشریه (بایزو زمستان ۱۳۷۰) یکجا منتشر شده است و حاوی مقالات و تحقیقاتی دربارهٔ بدیده توسعه و توسعه نیافتگی، وضعیت کتابهای فارسی دبستانی، تحقیقات جامعه‌شناسی خانواده، نرخهای رشد جمعیت، مسائل سالمندان و یک نگرانی تحقیقی دربارهٔ یکی از کهن‌ترین انواع تعاون سنتی روستایی ایران به نام «واره» است.

از آنجا که درگذشت شادروان دکتر غلامحسین صدیقی، بنیانگذار جامعه‌شناسی در ایران، همزمان با تدارک مقدمات انتشار نشریه بوده است، هیأت تحریریه این شماره را به یاد آن مرحوم منتشر کرده است.

● وهومن، ماهنامه‌ای «فرهنگی-اجتماعی» است که می‌خواهد پیام زرتشت را به همکیشان برساند که در گاتها گفته بوده است: «ای اهورامزدا، آنگاه تو را پاك و مقدس شناختم که "وهومن" به من روی آورد و من نخستین بار از سخنان تو بینش یافتم، هر چند که ایجاد ایمان در دل مردم کاری است بس دشوار، ولی آن را با کوشش و فداکاری به جای آوردم، چه تو آن را بهترین دانستی».

شماره اول وهومن حاوی تحقیقاتی است در باب: تاریخچه اوستاشناسی، هفت امشاسپند، نجوم در پیش از اسلام، جشنهای آتش، تهران و فریدون پیشدانی و... چند شعر میهنی و خیر. گفتنی است که زرتشتیان نشریه دیگری به نام چیستا دارند که چندین سال است مرتباً منتشر می‌شود.

● هشت روز هفته، نشریه‌ای هفتگی است که برای راهنمایی مردم به منظور تنظیم اوقات فراغتشان، تهیه می‌شود و «معتقد است که اهالی و دست‌اندرکاران فرهنگ باید به صورت فاعلی [!] در برنامه‌ریزی فرهنگی گذران اوقات فراغت مردم شرکت کنند و به نوعی مردم را در جریان اطلاعات حوزه‌های مذکور که عمدتاً خبردهی از وقایع جاری فرهنگی است، قرار دهند» و لذا این نشریه «در نظر دارد که اطلاعات مربوط به تمام وقایع فرهنگی در هفته را در اختیار مردم قرار دهد».

اینکه چرا عنوان هشت روز هفته انتخاب شده است و اینکه در «جمع خانواده» پرجمعیت مطبوعات که فی الحال زمزمه کنترل مولیدش هم بلند شده است... کسی «قدم نورسیده مبارک» به آن گفته است یا نه، در صفحات مختلف این نشریه توضیح داده شده است.

● همشهری، «ماهنامه اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی» شهرداری تهران است که مدیر مسئول آن در سرمقاله شماره اول «حرفی زده است حرفستان» و آن اینکه «اگر بنا باشد که به جمع این همه مجله که دارد درمی‌آید یکی دیگر هم اضافه شود که مثل بقیه باشد و وقتی منتشر می‌شود انگار نه انگار... خوب، مگر بالاخانه را اجاره داده‌ایم که کاغذ و فیلم و زینک مملکت را حرام کنیم؟»

همشهری که تا پیش از این به صورت یک خبرنامه داخلی در شهرداری منتشر می‌شد، می‌خواهد «متفاوت» با نشریه‌های دیگر باشد. چنین باد!

علاوه بر اینها فصلنامه مدیریت در آموزش و پرورش و نگاه (ارگان روابط عمومی آموزش و پرورش) و گرافیک و چند نشریه دیگر هم منتشر شده که به دست ما نرسیده است.

فعالیت‌های فرهنگی در خارج از کشور

● بر اثر حضور فعال و موفق سینمای جمهوری اسلامی ایران در اکثر مجامع و جشنواره‌های سینمایی، «کانون ملی فیلم لندن» که یکی از چند «سینما تک» عمده جهان است، جشنواره‌ای با شرکت ۱۷ فیلم کوتاه و بلند ایرانی از ۱۱ خرداد تا ۹ تیر برگزار کرد. از جمله فیلمهایی که در این برنامه نمایش داده شد می‌توان از هور در آتش، مهاجر، کشتی آنجلیکا، شیرسنگی، دونه، خانه دوست کجاست؟ و آن سوی آتش... نام برد.

علاوه بر این گزارش اصلی ماهنامه همین کانون در ژوئن (خرداد) امسال به معرفی سینمای ایران اختصاص یافته است.

● در فستیوال بین‌المللی «کن» در جنوب فرانسه، فیلم زندگی و دیگر هیچ ساخته عباس کیارستمی جایزه روسولینی را به خود اختصاص داد و فیلم بدوک اثر مجید مجیدی مورد استقبال فراوان قرار قرار گرفت. این جایزه در هر دور به کسی داده می‌شود که در تحول سینما سهم عمده داشته است. علاوه بر این جایزه «نوعی نگاه» نیز به این فیلم تعلق گرفت.

● فیلم هامون ساخته داریوش مهرجویی در نهمین جشنواره بین‌المللی حزاره (زیمابوه) شرکت کرد.

● فیلم پرگار ساخته محمد مهدی خداکرمی دیپلم افتخار جشنواره فیلمهای دانشجویی فرانسه را به خود اختصاص داد. در همین جشنواره فیلم پدر بزرگها هم قصه دوست دارند ساخته کریم هاتفی نیا همین جایزه را دریافت.

● فیلم کوتاه مرغ و همسایه کار عباس احمدی مطلق و فیلم چشمهای بابا ساخته محمدرضا سرهنگی در جشنواره فیلم کودکان مونیخ شرکت کردند.

● دیک راسل، مدیر سینمای ملی انگلیس، سینمای ایران بعد از انقلاب را نمونه سینمایی دانسته است که با موضوعهای نو و سبکهای بدیع به تدریج به عنوان یک جریان نو در فیلمسازی جهان مطرح می‌شود.

● فیلمهای باشو غریبه کوچک و دونه در بیست و یکمین دوره جشنواره فیلم در ولینگتون (زلاندنو) شرکت کردند.

● اولین جایزه ششمین دوره مسابقه بین‌المللی نمایشنامه‌نویسی کاراکاس (ونزوئلا) نصیب حسین فرخی نویسنده نمایشنامه غروب یک برکه گردید.

● نمایش عروسکی «سارا» در پانزدهمین فستیوال بین‌المللی نمایش عروسکی که در لهستان برگزار شد، به روی صحنه رفت.

● عکس «آوارگی» کار جواد صمدپور (اهل اورمیه) در پنجاه و دومین مسابقه بین‌المللی «آساهی شیمبون» (ژاپن) برنده جایزه و مدال مخصوص شد.

● گرجستان

ترجمه «رباعیات باباطاهر عریان»

اداره انتشارات فرهنگستان علوم جمهوری گرجستان اخیراً ترجمه رباعیات باباطاهر عریان را در تیراژ ده هزار نسخه منتشر کرد. رباعیات توسط کارمند علمی انستیتو خاورشناسی فرهنگستان جمهوری لی یا آساتیانی (Lia Asatiani) (۱۹۳۴ تا ۱۹۹۲) به گرجی درآمده است. خانم آساتیانی تحصیلات خود را در دانشکده خاورشناسی دانشگاه تفلیس به پایان برد و از همان گاه در انستیتو خاورشناسی فرهنگستان شروع به فعالیت پژوهشی کرد. او یک سلسله مقالات درباره مسائل تصوف و دستور زبان فارسی به چاپ رسانده است. خانم آساتیانی از ذوق سرشار خداداده برخوردار بود و چند مجموعه اشعار غنائی خود را در دسترس شیفتگان شعر گرجی قرار داده است. جمشید گیوناشویلی

● چین

نمایشگاه هنر ایران

مرکز پژوهشهای فرهنگ ایران در دانشگاه پکن با همکاری بنیاد هنری هوانگ جو در نیمه اردی بهشت نمایشگاهی در موزه یان هوانگ پکن دایر کرد که در آن آثار گوناگون هنر ایران در طی قرن‌ها به نمایش گذاشته شده بود. هدف از تشکیل این نمایشگاه آشنایی مردم چین با «یکی از مهمترین تجلیات فرهنگ جهان» و توسعه روابط دانشگاهی و فرهنگی میان ایران و چین بود.

در مراسم افتتاح نمایشگاه که در حضور شخصیت‌های بزرگ فرهنگی و سیاسی چین و ایران انجام گرفت، دکتر مظفر بختیار استاد دانشگاه تهران که هم اینک در مأموریت علمی در چین به سر می‌برد، ضمن یک سخنرانی که یک ساعت و نیم طول کشید، با استناد به مدارک و منابع تاریخی مخصوصاً تحقیقاتی که در چین و اروپا انجام گرفته است، نشان داد که ایران و چین از دیرباز میراث‌های مشترک هنری داشته‌اند.

همزمان با نمایشگاه سمیناری با شرکت دانشمندان و صاحب نظران ایرانی و چینی برای بحث درباره جلوه‌های هنر ایران و پیوندهای آن با هنر چینی برگزار شد.

می‌شود».

استاد فرشچیان ترتیبی داده است تا درآمدهای حاصل از طرحها و نقوش این کتاب زیر نظر هیأت امنای بیمارستان کودکان تبریز به مصرف برسد.

● روسیه

مبادله دانشجو

مقامات دانشگاه جمهوری روسیه و دانشگاه آزاد ایران برای مبادله دانشجوی دوره‌های فوق لیسانس و دکترا میان دو کشور به توافق رسیده‌اند.

در این زمینه موافقتنامه‌هایی در مسکو میان مقامات دانشگاهی روسیه و دکتر عبدالله جاسبی رئیس دانشگاه آزاد ایران امضا شد که براساس آنها دانشجویان ایرانی در رشته‌های متالورژی و مواد، شیمی، و زبان روسی برای تحصیل و تکمیل اطلاعات خود به روسیه می‌روند و دانشجویان روسی در رشته زبان و ادبیات فارسی برای ادامه تحصیل به ایران می‌آیند.

● یونسکو

کنگره بین‌المللی مسائل آسیای مرکزی

فدریکو مایور مدیرکل یونسکو از برپایی «کنگره بین‌المللی مسائل علمی و فرهنگی آسیای مرکزی» در شیراز حمایت کرد و گفت امیدوار است که این کنگره بتواند موجبات یک تجمع دائمی برای پیگیری امور فرهنگی، تاریخی و علمی آسیای مرکزی را فراهم آورد. این کنگره قرار است در آبان آینده تشکیل شود.

به عقیده مدیرکل یونسکو تأسیس «دفتر جمع‌آوری اطلاعات و آمار و داده‌های مربوط به آسیای مرکزی» در تهران یکی از راههای پیگیری این مسأله است.

عباس ملکی معاون وزارت امور خارجه ایران که با فدریکو مایور در پاریس ملاقات کرد، گفت خطر آن وجود دارد که آثار و ابنیه اسلامی در آسیای میانه (کتابخانه‌ها، نوشته‌های خطی، مساجد و بناهای دیگر) از میان برود و لازم است که یونسکو برای جلوگیری از بروز این خطر اقدام جدی کند.

● لبنان

زبان فارسی در لبنان

زبان فارسی یکی از زبانهای انتخابی (عربی، فارسی، سُرانی) برای دانشجویان سال چهارم رشته ادبیات عرب در لبنان تعیین شده است و در دانشکده ادبیات و علوم انسانی یکی از واحدهای اختیاری است. هم‌اکنون زبان فارسی در چندین دانشگاه لبنان (بیروت، طرابلس، صیدا، زحله) در سطح لیسانس، فوق لیسانس و دکترا تدریس می‌شود. در دانشکده ادبیات دانشگاه عربی بیروت آموزش فارسی در طی دوره چهار ساله لیسانس الزامی است و تعداد دانشجویان آن بالغ بر ۳۰۰ نفر است.

● انگلیس

چاپ مجموعه‌ای از آثار محمود فرشچیان

مجموعه تازه‌ای از آثار نقاشی استاد محمود فرشچیان، نقاش معاصر ایرانی که در آلمان چاپ شده است، در لندن منتشر شد.

این مجموعه شامل ۱۳۵ تابلوی تمام‌رنگی در اندازه‌های ۴۸٫۵ در ۳۵ سانتیمتر است که فرشچیان در طی شانزده سال تهیه کرده است. در نقد و معرفی این کتاب نوشته‌اند که «تمایز ویژه هنر استاد فرشچیان با دیگر هنرمندان مینیاتورپرست مهارت خارق‌العاده او در ترسیم خطوط و نقوش درهم پیچیده‌ای است که فقط در آثار استاد رضا عباسی دیده

● پاکستان

انتشار يك نشریه فارسی زبان

انجمن فارسی بلوچستان در کویته اقدام به انتشار مجله‌ای به زبان فارسی کرده است که البته دارای مطالبی نیز به زبان اردو است. شماره اول این نشریه که صریحاً بلوچ نام دارد، حاوی مطالب زیر است: مقدمه، پیام دوستی، پیام دکتر محمدخانی به سمینار بزرگداشت هزارمین سال تدوین شاهنامه، و چند سخنرانی و شعر. انجمن فارسی بلوچستان که به تازگی تشکیل شده است، نقش مهمی در حفظ و ترویج زبان فارسی در آن خطه ایفا می‌کند.

● تاجیکستان

گسترش خط و زبان فارسی و همکاریهای فرهنگی

وزیر آموزش و پرورش تاجیکستان اعلام کرد که "طرح اجرای خط فارسی" در این جمهوری عملی می‌شود و با همکاری جمهوری اسلامی ایران دویست هزار جلد کتاب درسی فارسی میان مدارس توزیع خواهد شد. از زمانی که تاجیکستان مستقل شده است زبان فارسی تاجیکی به صورت زبان رسمی این کشور درآمده است و مکاتبات اداری به فارسی انجام می‌گیرد. هم‌اکنون دو نشریه به نامهای پیوند و سامان به زبان فارسی و خط نیاکان (خط فارسی) منتشر می‌شود. از سوی دیگر وزارت آموزش و پرورش ایران آمادگی خود را برای توسعه همکاری با وزارت آموزش و پرورش تاجیکستان، از جمله برگزاری دوره‌های آموزشی برای معلمان تاجیک، اعلام کرد. علاوه بر این جمهوری اسلامی ایران موافقت کرده است که گروهی از جوانان تاجیک برای ادامه تحصیل در دانشگاههای ایران به کشور ما بیایند. همچنین در جریان سفر وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

● در گذشتگان

اکبر زوآر

اکبر زوآر، مدیر کتابفروشی زوآر، در هفتاد سالگی در تهران درگذشت. وی تقریباً بیست ساله بود که از زادگاهش در خراسان به تهران آمد و به کتابفروشی پرداخت. پس از مدتی «کتابفروشی ادب» را که از رونق افتاده بود خرید و با چاپ آثار منتخب و ارزشمند به آن جان تازه دمید. اکبر زوآر از نسل کتابفروشان با فرهنگ بود و هر کتابی را برای چاپ نمی‌پذیرفت. تعداد کتابهایی که زوآر چاپ و منتشر کرده است بالنسبه با کتابهای بعضی از ناشران بزرگ کم بود، ولی تقریباً همه کتابهایش جزو کتابهای موفق بود.

نورالله ایران پرست (دانش)

سید نورالله ایران پرست یکی دیگر از کتابفروشان قدیمی تهران بود که در فروردین ماه چشم از جهان فرو بست. ایران پرست، معروف به دانش، فرزند سید محمدعلی داعی الاسلام بود و در ۱۲۸۹ ش در اصفهان متولد شد.

ایران به تاجیکستان موافقت شد که دانشکده علوم پزشکی تهران با دانشکده علوم پزشکی شهر دوشنبه، و دانشکده علوم پزشکی تبریز با دانشکده علوم پزشکی خجند به مبادله استاد و دانشجو بپردازند. برای همکاری در این زمینه و زمینه‌های علمی و تحقیقاتی چهار یادداشت تفاهم میان دو کشور امضا شده است.

و بالاخره اینکه هشت دیپلمات جوان تاجیک که يك دوره فشرده تحصیلی را در وزارت امور خارجه ایران طی کرده بودند، در اوایل تیرماه پایان نامه‌های خود را گرفتند و به کشور خود بازگشتند.

● ازبکستان

مرکز ملی و فرهنگی ایرانیان سمرقند

رادیو تاشکند در اواخر خرداد ماه خبر از تأسیس يك «مرکز ملی و فرهنگی ایرانیان مقیم سمرقند» داد و گفت هدف این مرکز آشنا ساختن ایرانیان مقیم ازبکستان با آداب و رسوم و صنایع دستی و زبان مادریشان است. تعداد ایرانیان مقیم سمرقند را بالغ بر صد هزار نفر برآورد می‌کنند.

در ازبکستان، مخصوصاً در بخارا و سمرقند، تعداد بسیاری ایرانی زندگی می‌کنند که از قرن‌ها قبل به آنجا مهاجرت کرده‌اند و اندک‌اندک خصوصیات قومی و زبانی خود را از یاد برده‌اند. برای رفع این نقص مرکز ملی و فرهنگی ایرانیان دوره‌های مختلف آموزشی (زبان، گلدوزی، آشپزی، صنایع دستی) تشکیل داده است. مشکل تأمین کتاب درسی که در آغاز شدیداً احساس می‌شد به کوشش «مرکز گسترش زبان و ادبیات فارسی» وابسته به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی رفع شده است.

ع. روح بخشان

در نوجوانی همراه پدر به حیدرآباد دکن در هندوستان رفت و به تحصیل پرداخت. چون به ایران بازگشت با وجود آنکه دارای تحصیلات دانشگاهی و مقام علمی بود از اشتغالات دولتی روی برتافت و در حدود سال ۱۳۱۸ يك کتابفروشی به نام «دانش» در ضلع غربی خیابان سعدی شمالی تأسیس کرد. کتابفروشی او بزودی به يك محفل فرهنگی تبدیل شد و دانشمندان و ادیبان بزرگ آن زمان مرتب در آن جمع می‌شدند. ایران پرست علاوه بر کتابفروشی خود به تحقیق در متون فارسی و تصحیح و چاپ برخی از آنها (مانند گلستان، بوستان، وندیداد) و حتی تألیف (دستور فارسی) و ترجمه (اساطیر یونانی) روی آورد. علاوه بر اینها يك ماهنامه ادبی به نام دانش تأسیس کرد که از نشریات پرمایه و سودمند زمانه بود و سه سال منتشر شد.

دکتر بهرام فره‌وشی

دکتر بهرام فره‌وشی، استاد دانشگاه تهران، در روز جمعه اول خردادماه بر اثر سرطان وذات الریه در ۶۵ سالگی درگذشت. وی در سال ۱۳۰۶ در

پاریس» گردید. جنتی عطایی به دوزبان فارسی و فرانسوی مسلط بود و به هر دو زبان شعر می سرود.

علی اصغر پتگر

علی اصغر پتگر، از نقاشان نامدار ایران، در روز پنجشنبه ۱۷ اردی بهشت در ۷۹ سالگی در تهران فوت شد. پتگر در ۱۲۹۲ش در تبریز متولد شد و از همان کودکی به هنر روی آورد. رفت و آمد به کارگاه قالی بافی دائیش او را با عوالم رنگ و طرح و نقشه آشنا کرد و در نوجوانی نزد استاد میرمصور ارزنگی به شاگردی پرداخت. پس از پایان دوره دبیرستان به تهران آمد و در مدرسه هنرهای مستظرفه کمال الملک به تحصیل ادامه داد. در ۱۳۱۹ پس از فراغت از تحصیل یک آموزشگاه طراحی و نقاشی دایر کرد که در ۱۳۲۳ آن را توسعه داد. این کارگاه علاوه بر آنکه آموزشگاه جوانان بود محفلی برای هنرمندان و نویسندگان آن زمان به شمار می رفت.

استاد پتگر که از پایه گذاران کلاسهای آزاد نقاشی بود، سبکی مخصوص داشت، و سبکها و مکاتب جدید مانند کوبیسم را نمی پسندید و شیوه های کهنه و محافظه کارانه هنرمندان ایرانی را هم خوش نداشت. خمیرمایه آثار او زندگی روزانه مردم عادی بود.

استاد حسن کامکار

استاد حسن کامکار، موسیقیدان برجسته، در پی یک بیماری طولانی در هفتاد سالگی درگذشت. کامکار در سال ۱۳۰۱ در سنندج متولد شد و از دوازده سالگی به تحصیل موسیقی روی آورد و پس از آنکه به مرحله ای رسید که از استاد بی نیاز شد در دسته موزیک آغاز به کار کرد و تار و رهبری ارکستر رادیو سنندج پیش رفت. کامکار که به موسیقی کردی و ایرانی جانی تازه داد، علاوه بر نوازندگی و آهنگسازی شاگردانی هم در موسیقی ایرانی تربیت کرده است.

اورمیة متولد شد. پدرش علی محمد فرهوشی (مترجم همایون) در آن هنگام رئیس فرهنگ اورمیة بود. فرهوشی بعداً به زادگاه پدری خود، اصفهان، انتقال یافت و در ۱۳۲۳ از دانشسرای مقدماتی آن شهر فارغ التحصیل شد. پس از آن برای ادامه تحصیل به تهران آمد و در ضمن تدریس در دبستانها از دانشگاه تهران در رشته زبان و ادبیات فارسی لیسانس گرفت و سپس به تشویق استاد ابراهیم پورداوود برای ادامه تحصیل به فرانسه رفت و از مدرسه مطالعات عالی پاریس در رشته زبانها و فرهنگ ایران باستان دکترا گرفت. پس از بازگشت به ایران، دانشیار استاد پورداوود در دانشکده ادبیات شد و ضمن تدریس بر تدوین و چاپ آثار منتشر نشده او گماشت. او بعداً به مقام استادی زبانها و فرهنگ باستانی ایران رسید.

فرهوشی بیشتر به تحقیق و تدریس می پرداخت تا به تألیف، لذا آثار تألیفی او اندک است، اما همین اندک هم گواه دانش و احاطه کامل او بر رشته ای است که از نوجوانی برگزیده بود و تا پایان عمر ادامه داد: فرهنگ ایران پیش از اسلام که کتاب دوجلدی فرهنگ پهلوی به فارسی و فارسی به پهلوی عمده ترین ره آورد آن و حاصل بیست سال کار بر روی متون پهلوی است. او همچنین مقاله های بسیار نوشته است که مجموعاً ۲۹ مقاله از آنها با عنوان ایران و بیچ در ۱۳۶۵ در سلسله انتشارات دانشگاه تهران منتشر شده است.

سعید جنتی عطایی

سعید جنتی عطایی که در سال ۱۳۲۱ در تهران متولد شده بود، در روز هجدهم اردی بهشت بر اثر یک بیماری طولانی درگذشت. سعید جنتی عطایی تحصیلات مقدماتی را در فرانسه گذراند، پس از آن به ایران بازگشت، تحصیلات دبیرستانی را در مدرسه رازی انجام داد و تحصیلات دانشگاهی را در رشته زبان و ادبیات فرانسه به پایان برد و پس از آن به تألیف و ترجمه پرداخت و به خاطر نوشته های خود موفق به دریافت چند جایزه از جمله «جایزه لاروس» و «انستیتیوی دانشگاهی

پیشنهاد

تقاضا داریم این چند سطر را در مجله درج فرمایید تا اینجانب از نظر خوانندگان صاحب نظر نشر دانش بهره مند شوم.

بنده، همان طور که در سخنرانی خود در سمینار «زبان فارسی، زبان علم» عرض کرده ام، یکی از اشکالاتی که در کار بسیاری از مترجمان ما در ترجمه اصطلاحات فرنگی می بینم این است که می خواهند با ترجمه اصل اصطلاح یا اجزای آن به زبان فارسی اصطلاح جدیدی بسازند و همین امر قید و بندی می شود که گاه معادل فارسی را از رسایی و خوش آهنگی دور می سازد، و حال آنکه اگر در معادل یابی و معادل سازی خود را به معنی لفظ ملتزم ندانیم و بلکه اصالت را به «مفهوم» بدهیم،

آزادی و توانایی بیشتری به دست خواهیم آورد.

اکنون بر این اساس به عنوان نمونه، اینجانب معادلی را برای اصطلاح فرنگی فیدبک (feedback)، که همه از تعدد معادل های ساخته شده و جا نیفتادن هیچ کدام باخیریم، پیشنهاد می کنم و آن «بازآمد» است. این معادل را با توجه به کلمه «درآمد» ساختم که یکی از معانی آن طرز ورود به یک بحث و یا یک آهنگ است. به قیاس با «درآمد» می توان گفت «بازآمد» حاصل و نتیجه یک فرایند است که به سوی ما بازمی گردد. تقاضا داریم چنانچه خوانندگان محترم در این خصوص نظری در رد یا تأیید دارند اعلام فرمایند.

غلامعلی حدّاد عادل